

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

w sprawie **Z. D.**

skazanego za czyn z art. 258 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 16 października 2018 r.,

kwestii istnienia podstaw do wznowienia z urzędu postępowania zakończonego

prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 4 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa [...],

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 10 października 2014 r., sygn. akt III K [...]

postanowił

1. stwierdzić brak podstaw do wznowienia z urzędu wskazanego wyżej postępowania;

2. wydatkami postępowania wznowieniowego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 października 2014 r., sygn. akt III K [...] Z. D. został skazany za:

- przestępstwo z art. 258 § 1 k.k., za które wymierzono mu karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności (pkt I. części dyspozytywnej wyroku),

- przestępstwo z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 266 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za które wymierzono mu karę

4 (czterech) lat pozbawienia wolności oraz karę 100 (stu) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 60 (sześćdziesiąt) zł, a na podstawie art. 45 § 1 k.k. orzeczono wobec niego przepadek korzyści majątkowej w wysokości 6300 zł osiągniętej z popełnionego przestępstwa (pkt XXXI i XXXII części dyspozytywnej wyroku),

- za przestępstwo z art. 263 § 2 k.k., za które wymierzono mu karę roku pozbawienia wolności (pkt XXXIII części dyspozytywnej wyroku).

Na podstawie jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczono wobec Z. D. karę łączną 4 (czterech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności (pkt XXXIV części dyspozytywnej wyroku).

Powyższy wyrok zawiera również inne rozstrzygnięcia, w tym dotyczące dowodów rzeczowych, zaliczenia na poczet orzeczonej kary okresu tymczasowego aresztowania, kosztów procesu oraz odpowiedzialności karnej innych oskarżonych.

Sąd Apelacyjny w [...], po rozpoznaniu między innymi apelacji wywiedzionej przez obrońcę Z. D., który zaskarżył opisany wyżej wyrok Sądu Okręgowego w K. „w całości, w zakresie w jakim odnosi się do Z. D.”, w punkcie VI części dyspozytywnej wyroku z dnia 4 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa [...] w stosunku do Z. D.:

- zmienił rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, modyfikując opis czynu, przy zastosowaniu przyjętej przez sąd pierwszej instancji kwalifikacji prawnej i tego samego co sąd pierwszej instancji wymiaru kary (VI.2),

- zmienił rozstrzygnięcie zawarte w punkcie XXXI zaskarżonego wyroku w zakresie opisu czynu, kwalifikacji prawnej (poprzez wyeliminowanie z niej art. 65 § 1 k.k.) oraz wymiaru kary (poprzez obniżenie orzeczonej za ten czyn kary pozbawienia wolności do 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy (VI.3),

- uchylił zawarte w zaskarżonym wyroku rozstrzygnięcie dotyczące orzeczonej wobec Z. D. kary łącznej (VI.1) i na podstawie kary jednostkowej wymierzonej w punkcie XXXIII zaskarżonego wyroku oraz kar jednostkowych pozbawienia wolności wymierzonych w punktach VI.2 i VI.3 orzekł wobec Z. D. karę łączną 4 lat pozbawienia wolności (VI.5),

- uchylił zawarte w punkcie LXX zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcie o kosztach procesu dotyczące Z. D. i zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.600 (jeden tysiąc sześćset) złotych tytułem opłaty za obie instancje, zwalniając go od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze (VI.6),

- orzekł o utrzymaniu w mocy zaskarżonego wyroku w pozostałej części dotyczącej oskarżonego Z. D. (VI.4).

Od wyroku Sądu Apelacyjnego kasację wywiódł między innymi obrońca Z. D., który zaskarżył to orzeczenie w całości.

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2017 r., sygn. akt IV KK 173/17, po rozpoznaniu kasacji wywiedzionych przez obrońcę skazanego Z. D. oraz obrońcę skazanego Z. S. Sąd Najwyższy, w składzie: SSN W. W., SSN A. R. i SSN M.B., oddalił obie kasacje, obciążając skazanych kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego w częściach na nich przypadających.

W dniu 5 grudnia 2016 r. skazany Z. D. złożył osobisty wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa [...], zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 10 października 2014 r., sygn. akt III K [...].

Wezwany do uzupełnienia braków formalnych wniosku poprzez uiszczenie od niego opłaty oraz sporządzenie i podpisanie go przez adwokata lub radcę prawnego, skazany uzupełnił braki jedynie częściowo. Uiszczył bowiem wymaganą opłatę, ale nie przedłożył wniosku sporządzonego i podpisanego przez adwokata lub radcę prawnego.

Powyższe spowodowało, że zarządzeniem z dnia 20 stycznia 2017 r., sygn. akt IV KO 102/16, Przewodniczący IV Wydziału Izby Karnej Sądu Najwyższego SSN W. K. odmówił przyjęcia przedmiotowego wniosku.

Zarządzenie to zostało przez skazanego Z. D. zaskarżone zażaleniem.

Po rozpoznaniu wspomnianego środka odwoławczego Sąd Najwyższy, w składzie SSN A. R.

, postanowieniem z dnia 16 marca 2017 r., sygn. akt IV KO 102/16, zaskarżone zarządzenie utrzymał w mocy.

Wnioskiem z dnia 19 lutego 2018 r. skazany Z. D. wystąpił do Sądu Najwyższego o „wznowienie w całości z urzędu postępowania o sygn. akt III K [...]

Sądu Okręgowego w K. oraz sygn. akt II AKa [...] Sądu Apelacyjnego w [...], zakończonego wyrokiem, od którego została wniesiona kasacja o sygn. akt IV KK 173/17 zakończona wydaniem postanowienia w dniu 19 grudnia 2017 r. o jej oddaleniu”.

Jako przesłankę wznowienia postępowania skazany wskazał bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., która miała zaistnieć w postępowaniu kasacyjnym, a polegać na tym, że w wydaniu postanowienia oddalającego kasację w sprawie IV KK 173/17 brał udział SSN A.R., który w dniu 16 marca 2017 r. wziął udział w wydaniu postanowienia utrzymującego w mocy zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie IV KO 102/16.

Prokurator Prokuratury Krajowej pismem z dnia 1 sierpnia 2018 r. wniosła o stwierdzenie, że nie zachodzą przesłanki wznowienia postępowania z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Okoliczności przedmiotowej sprawy pozwalają na jednoznaczne stwierdzenie, że brak jest podstaw do wznowienia z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa [...], zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 10 października 2014 r., sygn. akt III K [...].

Na wstępie należy wskazać, że podniesiona przez skazanego kwestia, którą utożsamiał on – zresztą całkowicie błędnie - z bezwzględną przyczyną odwoławczą – dotyczy postępowania kasacyjnego, które zakończyło się wydaniem postanowienia oddalającego kasację. Zgodnie zaś z utrwalonym w judykaturze poglądem postanowienie, w którym Sąd Najwyższy oddala kasację, nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w rozumieniu art. 544 § 2 k.p.k. w zw. z art. 540 § 1 *in princ.* k.p.k., a to z uwagi na fakt, że w takim układzie procesowym nie dochodzi do naruszenia prawomocności orzeczenia, które zostało kasacją zaskarżone (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2010 r., V KO 87/10, OSNwSK 2010, z. 1, poz. 2369).

W powyższym kontekście jedynie na marginesie należy zaznaczyć, że sugerowana przez skazanego bezwzględna przyczyna odwoławcza nie zaistniała na etapie postępowania kasacyjnego. Powoływany jako naruszony przepis art. 40

§ 3 k.p.k. aktualnie stanowi bowiem, że *sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia objętego wnioskiem o wznowienie, zaskarżonego w trybie kasacji lub objętego skargą nadzwyczajną, nie może orzekać co do tego wniosku, kasacji lub skargi*. SSN A. R. nie brał zaś udziału ani w wydaniu wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa [...] ani też w wydaniu poprzedzającego to orzeczenie wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 10 października 2014 r., sygn. akt III K [...]. Powyższe oznacza, że był on uprawniony nie tylko do rozpoznania, w dniu 16 marca 2017 r., zażalenia na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa [...], ale i do merytorycznego rozpoznania, w dniu 19 grudnia 2017 r., kasacji wywiedzionej od tego orzeczenia. Okoliczność, że sędzia rozpoznawał zażalenie na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania ani w świetle powołanego wyżej art. 40 § 3 k.p.k., ani w świetle innych przepisów kodeksu postępowania karnego, nie stanowi bowiem przyczyny wyłączającej tego sędziego z mocy prawa od rozpoznania kasacji wniesionej od orzeczenia prawomocnie kończącego to postępowanie.

Jak wynika z wcześniejszego wyводу, w okolicznościach przedmiotowej sprawy orzeczeniem kończącym postępowanie sądowe, w rozumieniu powołanych regulacji, jest prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa [...]. Badanie w toku postępowania wznowieniowego bezwzględnych przyczyn odwoławczych zaistniałych na etapie tegoż postępowania nie jest zaś w tym przypadku możliwe. Zgodnie z treścią art. 542 § 3 i 4 k.p.k. wznowienie postępowania z urzędu, które przypomnijmy może nastąpić tylko w razie stwierdzenia bezwzględnych przyczyn odwoławczych, nie jest dopuszczalne jeśli przyczyny te były przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji, a taki stan rzeczy zaistniał w przedmiotowej sprawie. Sąd Najwyższy rozpoznający kasację w postępowaniu IV KK 173/17 badał, czy w toku postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa [...] nie doszło do uchybień w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych, czemu dał wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia stwierdzając: „wbrew stanowisku obrońcy skazanego Z. D. orzeczenia Sądów obu

instancji nie są dotknięte, którymkolwiek z uchybień zaliczanych do tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych, które enumeratywnie zostały określone w art. 439 § 1 k.p.k.” (k. 19 uzasadnienia). Zaakcentować w tym kontekście wypada, że w przepisie art. 542 § 4 k.p.k. chodzi nie tylko o sytuację, gdy „poprzednio w skardze kasacyjnej powoływano się na określoną okoliczność z art. 439 § 1 i SN nie uznał, by zaistniała ona realnie w danym postępowaniu, ale też, gdy nie powoływano się na nią, lecz SN wypowiedział się odnośnie do danej okoliczności, wskazując, iż z urzędu dostrzega kwestię bezwzględnej przyczyny odwoławczej, ale uznaje, że *in concreto* nie doszło jednak do tego uchybienia. Może to wynikać z treści uzasadnienia orzeczenia SN, ale też i z protokołu rozprawy czy posiedzenia, jeżeli odnotowano tam ustnie podawane motywy orzeczenia, gdy kasację uznano za oczywiście bezzasadną, odstępując od sporządzania na piśmie uzasadnienia postanowienia w tej materii” (zob. T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Zakamycze 2003, komentarz do art. 542, teza 9).

Z uwagi na powyższe, orzeczono jak w pkt. 1 sentencji postanowienia, obciążając wydatkami postępowania wznowieniowego Skarb Państwa (pkt 2).